

Onderzoek naar
beroepsbeeld en motivatie
van instroom in ECABO-
opleidingen

door H. Brenninkmeijer en H. Verijdt

Colofon

Datum aanmaak	18 juni 2007
Versie	1
Status	Definitief
Kenmerk	OI/MN/R02/
Bestand	
Datum bijstellen	26 juni 2007
Auteur	

© ECABO 2007

Overname voor eigen gebruik is toegestaan onder bronvermelding.

18 juni 2007 - Aanmaak
1 - Versie
Definitief - Status
18 juni 2007 - Bijstelling

Inhoud

1	Inleiding	6
2	Doelstelling en onderzoeksvragen	7
	2.1 Doelstelling	7
	2.2 Onderzoeksvragen	7
3	Opzet en uitvoering van het onderzoek	9
	3.1 Opzet	9
	3.2 Kwalitatief vooronderzoek door ECABO	9
	3.3 Kwantitatief onderzoek door AO Consult	9
4	Onderzoeksresultaten vmbo-leerlingen	10
	4.1 Beroepsbeelden	10
	4.2 Aandachtsgroepen	10
	4.3 Keuzemotieven	13
	4.4 Informatiebronnen	14
	4.5 Verschillen tussen jongens en meisjes	15
5	Onderzoeksresultaten mbo-leerlingen	16
	5.1 Beroepsbeelden	16
	5.2 Aandachtsgroep	17
	5.3 Keuzemotieven	17
	5.4 Informatiebronnen	18
	5.5 Verschillen tussen jongens en meisjes	19
	5.6 Verwachtingen	20
	5.7 Schoolkenmerken	21
6	Aanbevelingen	23

Bijlagen

1 Inleiding

De laatste jaren neemt het aantal leerlingen van het vmbo dat zich aanmeldt voor de administratieve mbo-opleidingen af. Dit geldt in het bijzonder voor de sectoren Bedrijfsadministratie en Secretarieel. Dit is een probleem, omdat er op de arbeidsmarkt juist meer behoefte is aan nieuwe beroepsbeoefenaren in deze sectoren.

Tegelijk blijken relatief veel leerlingen van de administratieve opleidingen hun studiekeuze niet of slechts gedeeltelijk te kunnen beargumenteren. Leerlingen met een slecht gefundeerde keuze vallen vaker dan gemiddeld uit. Dit leidt dus tot een relatief hoge uitval in de administratieve opleidingen, waardoor de uitstroom nog kleiner wordt.

ECABO wil dit probleem aanpakken door vmbo-leerlingen een beter beroepsbeeld te geven. De verwachting is dat dit zal leiden tot een betere opleidingskeuze en een grotere kans op een succesvolle opleiding. Daarnaast kan het leerlingen aantrekken die nu een negatief beeld hebben van secretarieel of bedrijfsadministratief werk.

Om dit alles te kunnen bereiken, heeft ECABO inzicht nodig. Allereerst in de motieven die leerlingen bewegen om wel of niet te kiezen voor een opleiding in de administratieve richting en andere 'ECABO-sectoren'. Verder in het beeld dat zij hebben van deze opleidingen en de beroepen waartoe deze toegang geven. En ten slotte in de informatie en ervaringen waarop dit beeld en de keuzemotieven zijn gebaseerd.

Op zoek naar dat inzicht heeft ECABO een onderzoek uitgevoerd onder medewerkers en leerlingen van een aantal ROC's en vmbo-scholen. Dit rapport is een weergave van de bevindingen.

2 Doelstelling en onderzoeksvragen

2.1 DOELSTELLING

De algemene doelstelling van het onderzoek is:

Het verkrijgen van inzicht in de motieven waarom leerlingen van de verschillende leerwegen van het vmbo wel of niet kiezen voor een opleiding in specifieke ECABO-richtingen (1), in het beeld dat zij hebben van deze opleidingen en de beroepen waartoe deze toegang geven (2) in de informatie en/of ervaringen waarop dit beeld is gebaseerd (3).

De te verkrijgen gegevens moeten zoveel mogelijk aangrijpingspunten bieden voor acties van ECABO, bedrijfsleven, ROC's en/of vmbo-instellingen om een grotere, goed gemotiveerde instroom in de onderzochte ECABO-opleidingen van het mbo te bevorderen.

2.2 ONDERZOEKSVRAGEN

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen vastgesteld. Deze onderzoeksvragen kunnen als volgt samengevat worden:

Het verkrijgen van inzicht in de motieven waarom leerlingen van de verschillende leerwegen van het vmbo wel of niet kiezen voor een opleiding in de onderzochte ECABO-richting.

- ~ Hoe is de keuze voor een opleiding in deze richting tot stand gekomen?
- ~ Welke factoren dragen ertoe bij dat leerlingen hun eigen wensen en mogelijkheden kunnen spiegelen aan het beroepsbeeld?
- ~ Welke motieven worden aangedragen door leerlingen om wel of niet te kiezen voor een opleiding in deze richting?
- ~ Welke factoren hebben een sterke invloed op de keuze om al dan niet een opleiding in deze richting te volgen?

Het verkrijgen van inzicht in het beeld dat leerlingen hebben van de onderzochte ECABO-opleidingen en de beroepen waartoe deze opleidingen toegang geven.

- ~ Wat voor beeld van de ECABO-beroepen hebben de leerlingen zich gevormd rond de tijd dat zij een (voorlopige) keuze maken voor een opleiding in de economische en administratieve beroepen?
- ~ In hoeverre klopt het beeld dat zij hebben van de ECABO-beroepen met de werkelijkheid?
- ~ Wat voor beeld van de ECABO-beroepen hebben de leerlingen zich gevormd in het eerste jaar van de ECABO-opleiding? Is er een verandering opgetreden in het beroepsbeeld?
- ~ In hoeverre klopt het beeld dat zij dan hebben van de ECABO-beroepen met de werkelijkheid?

Het verkrijgen van inzicht in de informatie en/of ervaringen waarop het verkregen beeld van de opleiding en de motivatie voor de keuze van een vervolgopleiding zijn gebaseerd.

- ~ Welke factoren hebben een sterke invloed op het vormen van een (juist) beeld van de ECABO-opleidingen?

- ~ Welke factoren hebben een sterke invloed op de motivatie om wel of niet voor een opleiding voor een ECABO-beroep te kiezen?
- ~ Ontwikkelen leerlingen hun beeld van de opleidingen nog verder in de beginperiode van hun mbo-opleiding?

3 Opzet en uitvoering van het onderzoek

3.1 OPZET

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, is gekozen voor een onderzoeksaanpak die kwalitatief en kwantitatief onderzoek combineert. Dit hoofdstuk verschaft inzicht in de opzet en uitvoering van het onderzoek. Het onderzoek is te verdelen in een kwalitatief onderzoek dat uitgevoerd is door ECABO en een kwantitatief onderzoek uitgevoerd door het Tilburgse bureau AO Consult.

3.2 KWALITATIEF VOORONDERZOEK DOOR ECABO

ECABO heeft onderzoek verricht bij 11 ROC's en 30 vmbo-scholen. In elk ROC zijn 2 medewerkers geïnterviewd die nauw betrokken zijn bij het organiseren en eventueel uitvoeren van activiteiten voor de voorlichting, en bij het bevorderen van (verdere) beroeporiëntatie door de eerstejaars leerlingen. Bij de vmbo-scholen zijn 1 of 2 personen geïnterviewd over de voorlichtings- en beroepsoriëntatieactiviteiten.

Het resultaat hiervan is een profiel van elke school, waarin herkenbaar is welke specifieke oriëntatie- en voorlichtingsactiviteiten aangaande beroepen (en mbo-opleidingen) worden ondernomen, inclusief de intensiteit van deze activiteiten. De informatie uit dit vooronderzoek is betrokken bij het kwantitatieve onderzoek van AO Consult.

3.3 KWANTITATIEF ONDERZOEK DOOR AO CONSULT

Bij de vmbo-scholen die mee hebben gedaan aan de eerste fase van het onderzoek zijn vragenlijsten uitgezet voor afname onder de leerlingen van het 4e jaar in het programma Administratie of Handel & Administratie, in verschillende leerwegen. In totaal hebben 1.083 vmbo-leerlingen aan het onderzoek deelgenomen.

Hetzelfde gebeurde bij de ROC's voor eerstejaars mbo-leerlingen van de richtingen Bedrijfsadministratie, Secretarieel, Commercieel (incl. Bank- en verzekeringswezen), Juridisch en IDV. Indien van toepassing zijn leerlingen van verschillende niveaus bevraagd. Het aantal mbo-leerlingen dat aan het onderzoek heeft deelgenomen bedroeg 538.

Van de leerlingen is nagegaan wat hun beroepsbeeld is, wat hun motivatie voor de opleidingskeuze en via welke activiteiten/ervaringen zij hun beeld van vervolgopleiding en beroep/sector hebben gevormd. Omdat bekend is bij welke school zij horen, kan er een verband gelegd worden tussen hun beroepsbeeld en keuzemotivatie en de manier waarop hun beroeps- en opleidingskeuze is ondersteund.

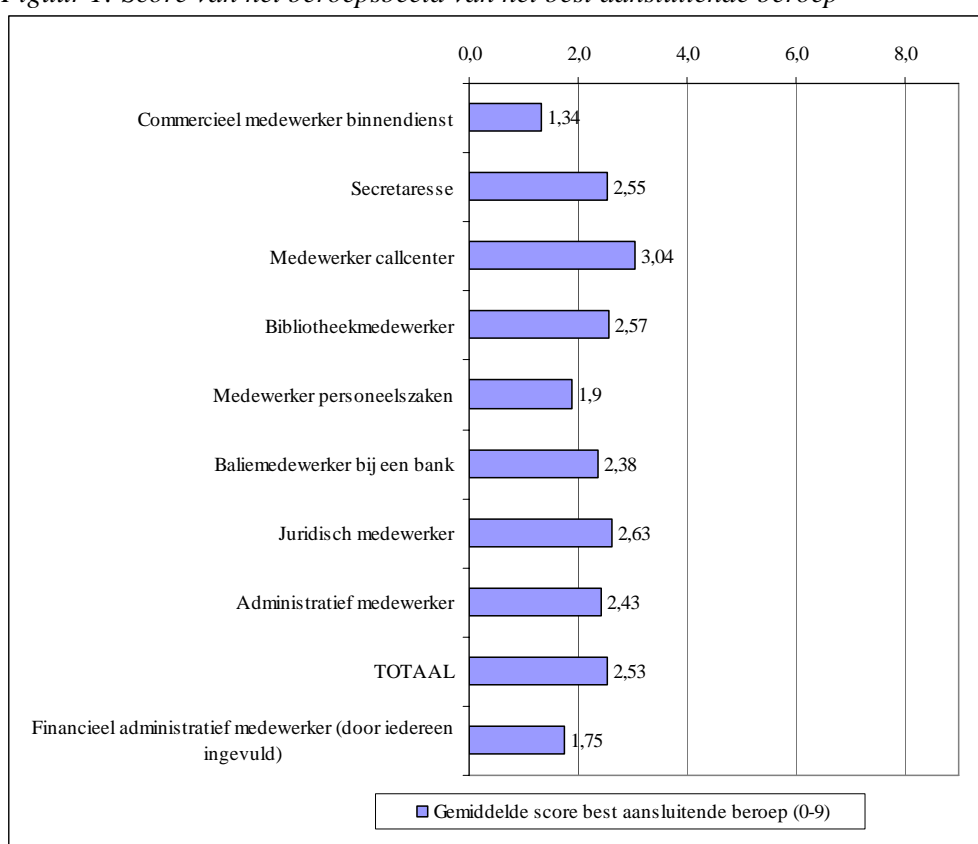
4 Onderzoeksresultaten vmbo-leerlingen

4.1 BEROEPSBEELDEN

Door middel van een tweetal vragen is achterhaald wat het beeld is van het beroep waarvan de vmbo-leerling zelf aangeeft dat hij daar het meeste van weet. De vragen luiden: 'waar werk je als je dit beroep uitoefent' en 'wat voor werkzaamheden voer je uit als je dit beroep uitoefent'.

De antwoorden zijn vergeleken met de beroepsinhoud zoals vermeld in de kwalificatiedossiers. Hierbij gold: hoe beter het beroepsbeeld, des te hoger de score. De leerlingen konden in totaal maximaal 9 punten scoren.

Figuur 1: Score van het beroepsbeeld van het best aansluitende beroep

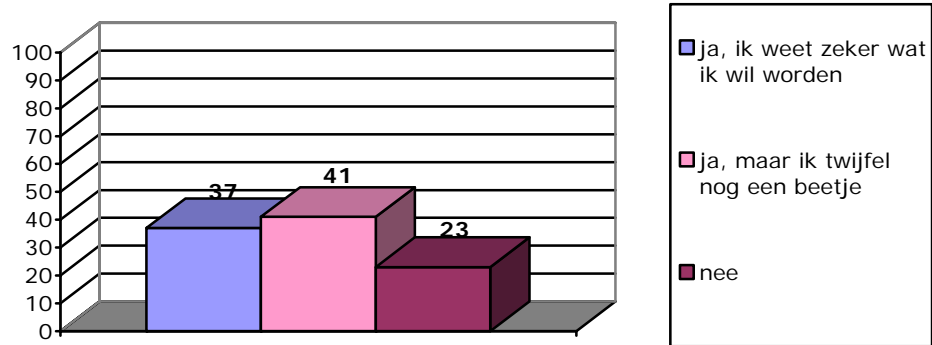

Wat opvalt is de lage score bij alle beschreven beroepen. Bijna alle beroepen zweven rond het gemiddelde van 2,5. Er is een enkele uitschieter naar beneden (commercieel medewerker binnendienst) en naar boven (medewerker callcenter). Hieruit kun je concluderen dat alle beroepsbeelden voor verbetering vatbaar zijn. De gemiddelde leerling heeft het beroepsbeeld erg globaal beschreven en maar een enkeling benoemt (in steekwoorden) verschillende kerntaken en/of werkprocessen.

4.2 AANDACHTSGROEPEN

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat 37% van de vmbo-leerlingen zeker weet wat ze later willen worden, 41% twijfelt echter nog en 23% van de leerlingen weet het helemaal nog niet.

Figuur 2: Weet je wat je later wilt worden? (in procenten, n=1.075)

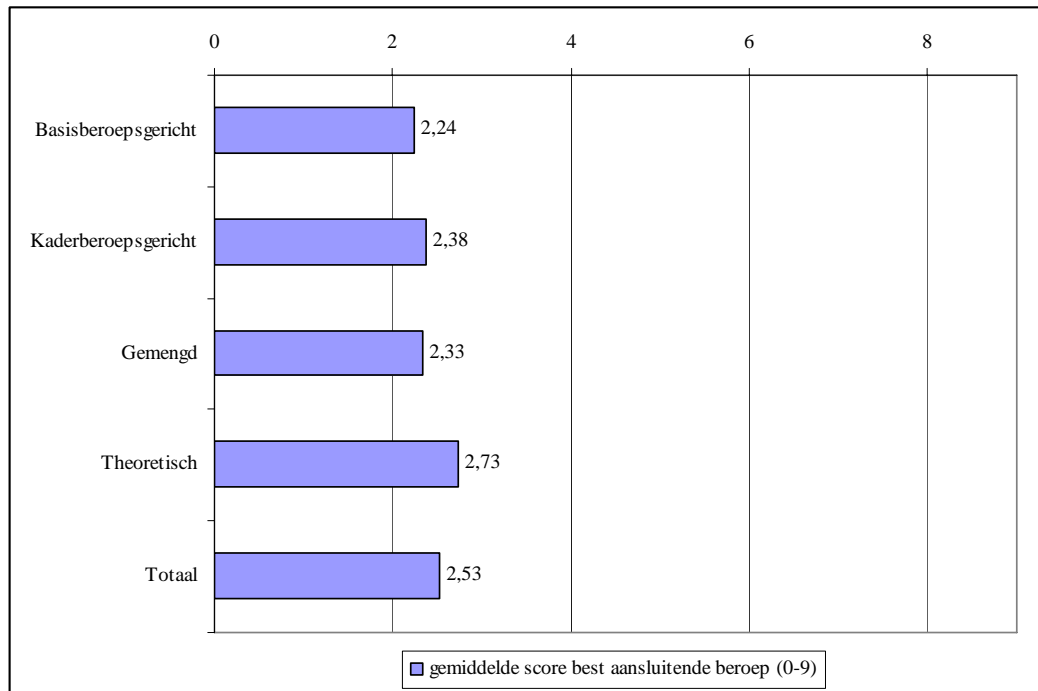

De vmbo-leerlingen die nog niet weten welke vervolgopleiding en beroep ze willen, scoren relatief slecht op de beroepsbeelden. Waarschijnlijk vinden zij de keuze voor vervolgopleiding en beroep daardoor moeilijk. Deze groep verdient extra aandacht wat betreft voorlichting en informatie.

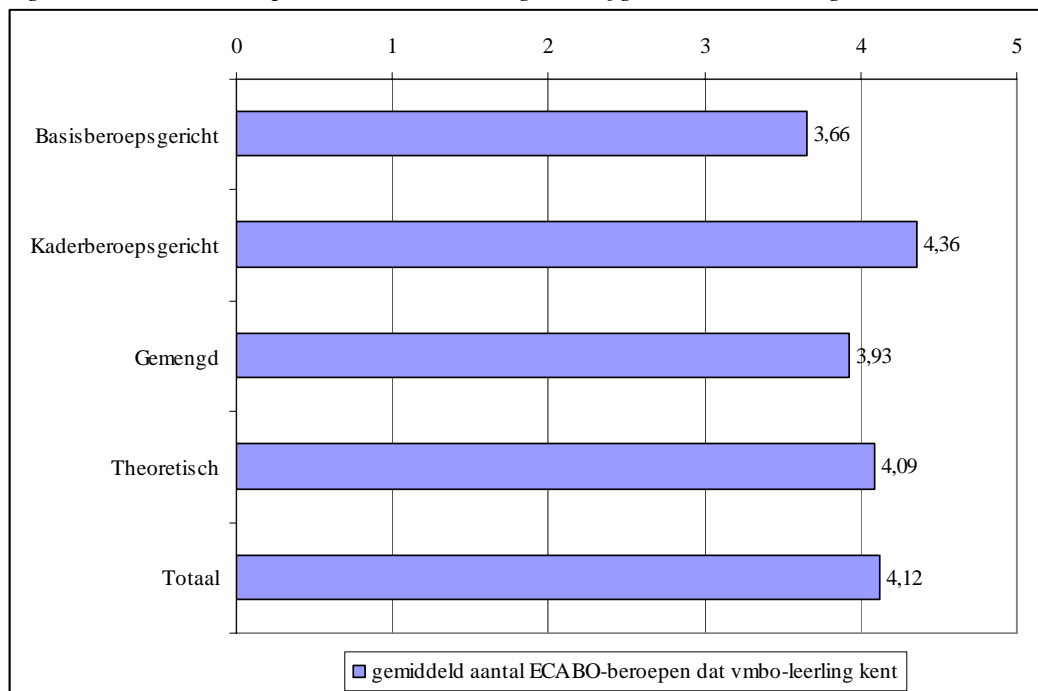
Uit onderzoek van het ROC van Twente blijkt dat er een positieve relatie bestaat tussen de zekerheid van de keuze en het tijdstip van kiezen. Dit houdt in dat naarmate de zekerheid van leerlingen betreffende de keuze toeneemt, het maken van de keuze eerder plaatsvindt. Dit biedt mogelijkheden om twijfelende leerlingen in een vroeg stadium te identificeren en beter voor te lichten.

Ook de vmbo-leerlingen met een basisberoepsgerichte leerweg verdienen extra aandacht. Bij leerlingen met deze achtergrond is het beroepsbeeld vergeleken met leerlingen uit de andere leerwegen relatief slecht. Deze leerlingen kennen ook minder beroepen. Daarentegen lijken ze wel meer ECABO-beroepen leuk te vinden.

Figuur3: Score beroepsbeeld afgezet naar leerweg

Figuur 4: Aantal beroepen dat vmbo-leerling kent afgezet naar leerweg

18 juni 2007 - Aanmaak
 1 - Versie
 Definitief - Status
 18 juni 2007 - Bijstelling

4.3 KEUZEMOTIEVEN

De responderende vmbo-leerlingen vinden vooral een goed salaris en goede kansen om hogerop te komen belangrijk, net als het snel kunnen vinden van een baan. Minder uitgesproken zijn ze over het genieten van veel aanzien. Dit vindt een kwart belangrijk, en ruim de helft geeft aan neutraal te zijn over dit punt.

Tabel 1: Als je moet kiezen voor een beroep, hoe belangrijk vind je dan onderstaande zaken?

		N	Belangrijk	Neutraal	Onbelangrijk	Weet niet
A	Een goed salaris	1077	74%	25%	1%	0%
B	Veel aanzien	1061	25%	58%	14%	3%
C	Snel een baan kunnen vinden	1064	69%	27%	3%	1%
D	Afwisselend werk	1066	48%	44%	6%	2%
E	Goede kansen om hogerop te komen	1067	71%	26%	2%	1%
F	Uitdagend werk	1069	59%	33%	5%	3%

Als er specifiek gekeken wordt naar vmbo-leerlingen die later graag een ECABO-beroep willen uitoefenen, valt op dat zij bepaalde aspecten relatief belangrijker/leuker vinden dan leerlingen die later géén ECABO-beroep willen uitoefenen. Het gaat dan om de volgende zaken:

- ~ een goed salaris
- ~ veel aanzien
- ~ snel een baan kunnen vinden
- ~ goede carrièremogelijkheden
- ~ het werken met computers.

Van de ECABO-beroepen hebben de beroepen 'juridisch medewerker' en 'administratief medewerker' de grootste aantrekkingskracht op vmbo-leerlingen. Het beroep 'juridisch medewerker' staat relatief het meest gunstig bekend onder de leerlingen, dat wil zeggen: leerlingen geven aan dat het salaris en de loopbaanmogelijkheden binnen dit beroep goed zijn.

Vergeleken met leerlingen die geen ECABO-beroep kiezen, vinden ze de volgende aspecten minder leuk of minder belangrijk:

- ~ afwisseling
- ~ creativiteit
- ~ omgang met mensen
- ~ organiseren
- ~ uitdagend werk.

4.4 INFORMATIEBRONNEN

De voornaamste bron van informatie over een vervolgopleiding voor vmbo-leerlingen blijken de open dagen van ROC's en het internet te zijn. Deze informatiebronnen worden ook als het meest nuttig gezien. Opvallend is overigens dat voorlichting op de eigen vmbo-school door minder dan een kwart van alle vmbo-leerlingen wordt genoemd als informatiebron, en zij hebben deze informatie ook niet als zeer nuttig ervaren.

Tabel 2: Waar heb je informatie over een vervolgopleidingen gekregen en waar heb je het meest aan gehad (respectievelijk n=1.078, n=992)

Informatie	Aantal leerlingen die informatie uit deze bron hebben gekregen		Aantal leerlingen die deze informatiebron als meest nuttig beschouwen	
	Aantal	%	Aantal	%
Open dag ROC	656	61%	288	29%
Brochure of flyer	413	38%	69	7%
Meeloopdag op ROC	147	14%	20	2%
(Snuffel)stage bij bedrijf	176	16%	40	4%
Voorlichting op eigen vmbo-school/havo	244	23%	10	1%
Informatiemarkt	142	13%	20	2%
Excursie naar bedrijven	14	1%	0	0%
Gastles	32	3%	0	0%
Internet	675	62%	170	17%
Decaan	360	33%	60	6%
Ouders/familie	365	34%	50	5%
Vrienden/kennissen	382	35%	60	6%

Vmbo-leerlingen die kiezen voor een ECABO-beroep hebben echter relatief vaker informatie over vervolgopleidingen en beroepen gekregen via de eigen school. Dit onderstreept het belang van voorlichting over de ECABO-beroepen op de vmbo-scholen.

Bovendien blijkt dat leerlingen die voorlichting hebben gehad op vmbo-scholen die intensief gebruik maken van informatie over ECABO-beroepen een significant beter beroepsbeeld hebben. Ook kennen deze leerlingen meer ECABO-beroepen. De genoemde informatiebronnen zijn de websites www.ecabo.nl en www.mbowijzer.nl, de folder 'Oriëntatie op het mbo' en het inschakelen de BPV-adviseur.

In het onderzoek is ook nagegaan in hoeverre de afhankelijke variabelen met elkaar samenhangen. Uit deze analyse blijkt dat leerlingen die veel ECABO-beroepen inhoudelijk kennen, ook veel ECABO-beroepen leuk vinden; ook de beroepsbeelden zijn beter. Verder scoren leerlingen die hoog scoren op het beeld van het ECABO-beroep waar ze het meeste van afweten, ook hoog op het beroepsbeeld van de 'financieel-administratief medewerker'.

4.5 VERSCHILLEN TUSSEN JONGENS EN MEISJES

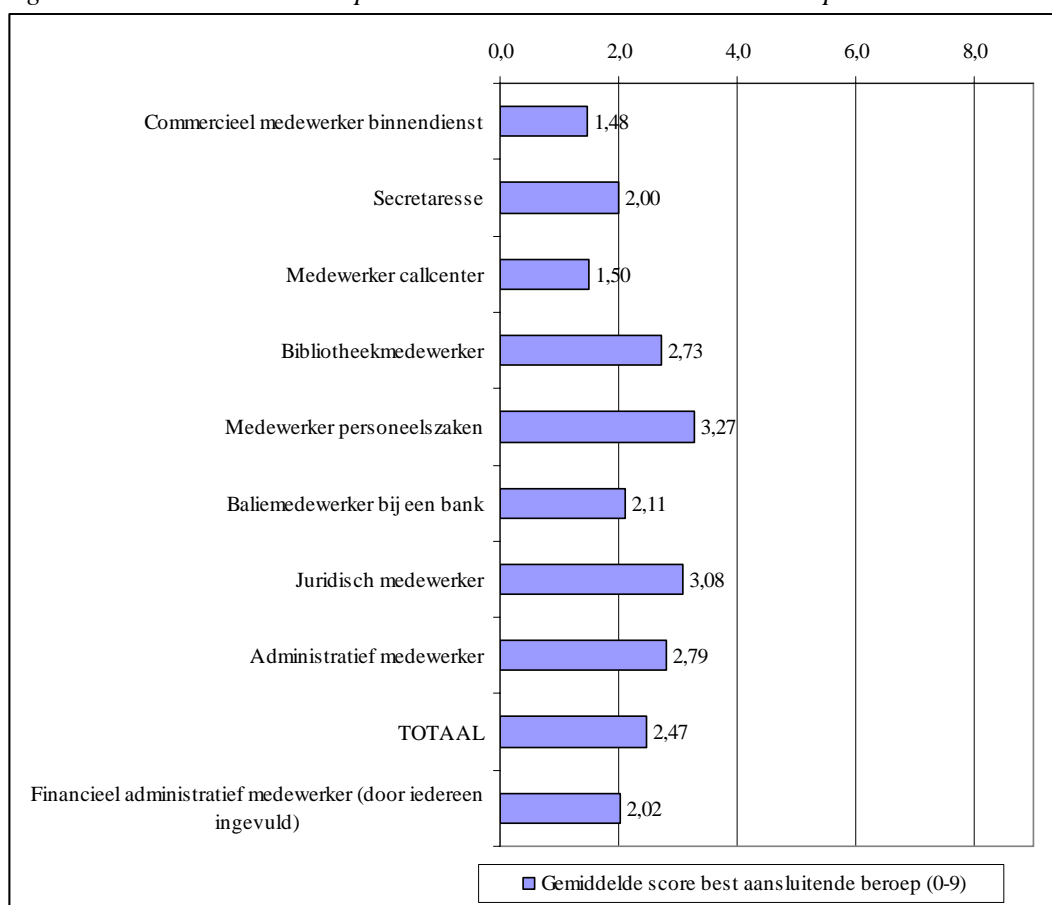
Meisjes in het vmbo scoren hoger op het beeld van het ECABO-beroep waar ze het meeste vanaf weten dan jongens. Ook vinden meisjes significant meer ECABO-beroepen leuk. Er zijn geen verschillen geconstateerd in het aantal ECABO-beroepen dat meisjes of jongens inhoudelijk kennen.

5 Onderzoeksresultaten mbo-leerlingen

5.1 BEROEPSBEELDEN

Net als bij de vmbo-leerlingen ligt de gemiddelde score op het beroepsbeeld ook rond de 2,5. Bij de beroepsbeelden vallen met name de juridische beroepen (medewerker personeelszaken en juridisch medewerker) in positieve zin op. De leerlingen hebben met name de plaats waar deze medewerker werkt zeer goed beschreven.

Figuur 5: Score van het beroepsbeeld van het best aansluitende beroep

Als je de scores van de vmbo-leerlingen vergelijkt met de mbo-leerlingen valt op dat de scores niet veel verschillen. Blijkbaar ontwikkelt het beroepsbeeld dat vmbo-leerlingen hebben in het vierde jaar van hun opleiding zich niet sterk door in het eerste jaar van hun mbo-opleiding. Bij twee beroepen is wel een groot verschil te constateren. Op het beroepsbeeld van de medewerker callcenter is door de mbo-leerlingen veel slechter gescoord dan door de vmbo-leerlingen, bij de medewerker personeelszaken heeft de mbo-leerling weer een veel beter beroepsbeeld dan de vmbo-leerling. Het beroep 'financieel administratief medewerker' is door alle leerlingen 'gescoord' ongeacht bekendheid met het beroep of link met de huidige opleiding. De mbo-leerlingen scoren bij de beschrijving van dit beroep gemiddeld beter dan de vmbo-leerlingen.

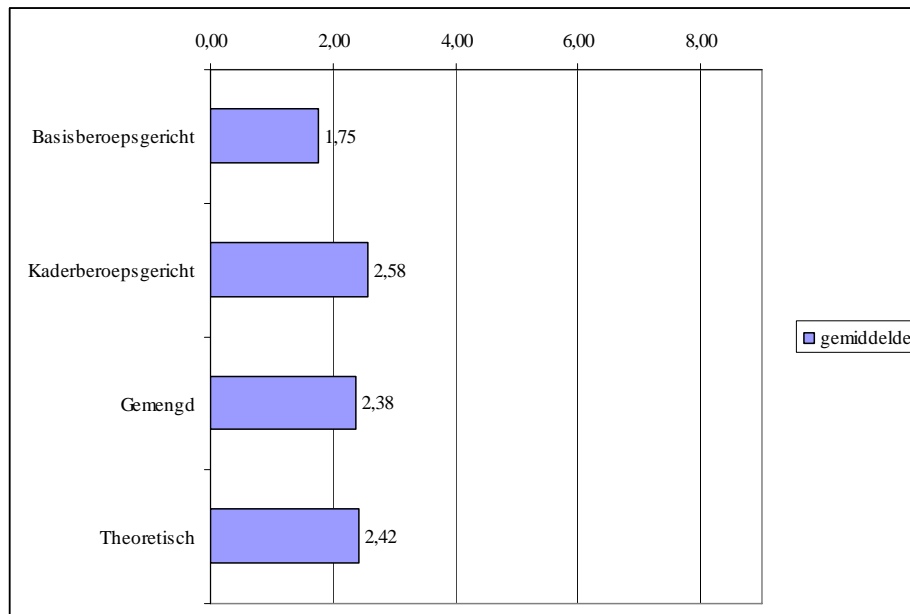

Naar aanleiding van deze constatering kun je concluderen dat het beroepsbeeld dat leerlingen hebben van een beroep dat ze kennen of dat aansluit bij hun interesse, zich al redelijk heeft ontwikkeld in het vierde jaar van het vmbo en zich niet veel verder doorontwikkelt in het aansluitende jaar. Maar een beroep dat wat minder bekend is of minder aansluit, kunnen mbo-leerlingen wel beter beschrijven. Dit effect is deels toe te schrijven aan het feit dat alle geënquêteerde mbo-leerlingen een opleiding volgen in een ECABO-richting.

5.2 AANDACHTSGROEP

Mbo-leerlingen die uit de basisberoepsgerichte leerweg komen, verdienen extra aandacht wat betreft voorlichting en informatievoorziening: bij leerlingen met deze achtergrond is het beroepsbeeld relatief slecht.

Figuur 6: Beroepsbeeld afgezet naar leerweg

5.3 KEUZEMOTIEVEN

Net als de vmbo'ers vinden de mbo-leerlingen vooral een goed salaris en goede kansen om hogerop te komen belangrijk, net als het snel kunnen vinden van een baan. Bij de mbo-leerlingen liggen de percentages iets hoger dan bij de vmbo-leerlingen.

Tabel 4: Als je moet kiezen voor een beroep, hoe belangrijk vind je dan de onderstaande zaken? (in procenten)

		N	Belangrijk	Neutraal	Onbelangrijk	Weet niet
A	Een goed salaris	535	82%	18%	0%	0%
B	Veel aanzien	523	29%	55%	14%	2%
C	Snel een baan kunnen vinden	530	72%	24%	4%	1%
D	Afwisselend werk	532	56%	39%	3%	2%
E	Goede kansen om hogerop te komen	530	79%	19%	1%	1%
F	Uitdagend werk	530	63%	32%	3%	2%

Het beroep van juridisch medewerker staat bij de mbo-leerlingen het meest gunstig bekend: zij kennen aan dit beroep relatief (in vergelijking met de andere in de vragenlijst genoemde ECABO-beroepen) een goed salaris, veel aanzien, afwisselend werk, goede carrièrekansen en uitdagend werk toe. Overigens is het beroepsbeeld dat de leerlingen van dit beroep hebben ook relatief goed.

5.4 INFORMATIEBRONNEN

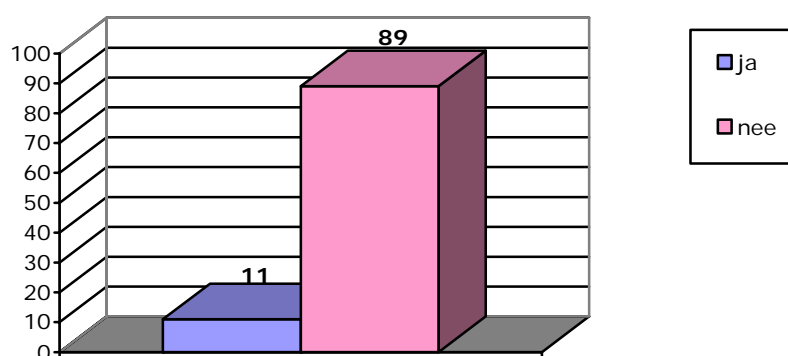
Net als bij de responderende vmbo-leerlingen geldt ook voor de mbo-leerlingen dat de voornaamste bron van informatie bij de keuze voor hun huidige opleiding open dagen van ROC's en het internet waren. Aan deze twee informatiebronnen hebben de mbo-leerlingen ook het meest gehad bij de keuze voor een vervolgopleiding. Opvallend is overigens ook hier dat voorlichting op de eigen vmbo-school/havo door minder dan een derde van de mbo-leerlingen wordt genoemd als informatiebron. Dit heeft wellicht ook te maken met de inbedding van voorlichting in het lesprogramma van vmbo-scholen, waardoor het minder als directe informatiebron wordt herkend.

Tabel 3: Waar heb je informatie over de huidige mbo-opleiding gekregen en waar heb je het meest aan gehad (n=538)

Informatie	Aantal leerlingen die informatie uit deze bron hebben gekregen		Aantal leerlingen die deze informatiebron als meest nuttig beschouwen	
	Aantal	%	Aantal	%
Open dag ROC	311	58%	181	34%
Brochure of flyer	197	37%	54	10%
Meelooptag op ROC	29	5%	9	2%
(Snuffel)stage bij bedrijf	18	3%	6	1%
Voorlichting op eigen vmbo-school/havo	158	29%	14	3%
Informatiemarkt	36	7%	4	1%
Excursie naar bedrijven	2	0%	0	0%
Gastles	5	1%	3	1%
Internet	293	55%	98	18%
Decaan	152	28%	58	11%
Ouders/familie	112	21%	36	7%
Vrienden/kennissen	165	31%	59	11%

Hoewel internet één van de belangrijkste informatiebronnen is bij de keuze voor een vervolgopleiding, heeft slechts een klein deel (11%) van de aan het onderzoek deelnemende mbo-leerlingen die momenteel een ECABO-opleiding volgen op de website www.mbowijzer.nl gekeken. Deze site bevat heel veel informatie over de ECABO-beroepen. Dit percentage is onder de vmbo-leerlingen nog lager (5%).

Figuur 7: Heb je gekeken op de website www.mbowijzer.nl? (in procenten)

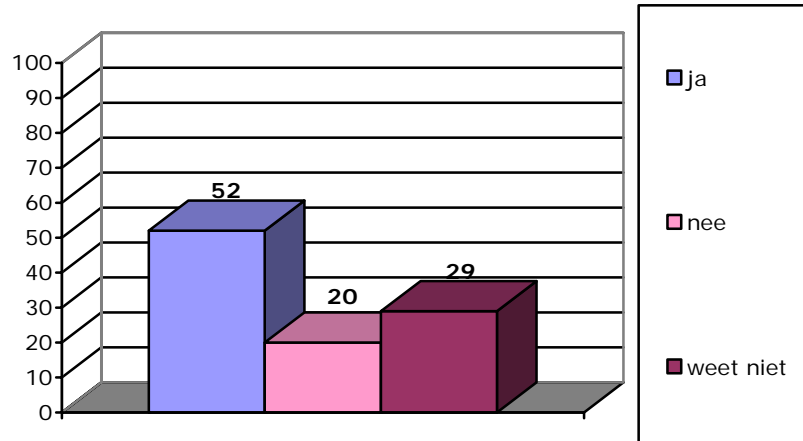
5.5 VERSCHILLEN TUSSEN JONGENS EN MEISJES

Waar meisjes in het vmbo hoger scoren op het beroepsbeeld, is dit verschil bij de mbo-leerlingen niet significant. Meisjes vinden wel net als bij de vmbo-leerlingen meer ECABO-beroepen leuk. Daarnaast blijkt uit de analyse dat jongens meer dan meisjes aangeven dat zij voldoende informatie hebben gekregen over de beroepen.

5.6 VERWACHTINGEN

Op de vraag of je opnieuw zou kiezen voor je opleiding, antwoordt 52% van de mbo-leerlingen positief; 20% zou nu een andere keuze maken en 29% weet het niet.

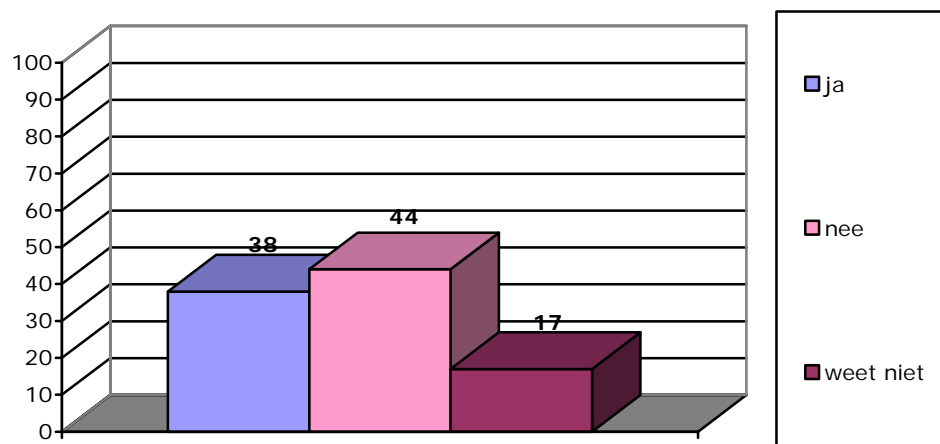
Figuur 8: Als je opnieuw zou mogen kiezen, zou je dan weer voor deze opleiding kiezen? (in procenten, n=532)

Leerlingen die 'ja' hebben geantwoord op de vraag of ze opnieuw zouden kiezen voor de opleiding, scoren significant hoger op de beroepsbeelden dan de andere leerlingen. Hieruit kun je concluderen dat de leerlingen een betere keuze maken als hun beroepsbeeld beter is.

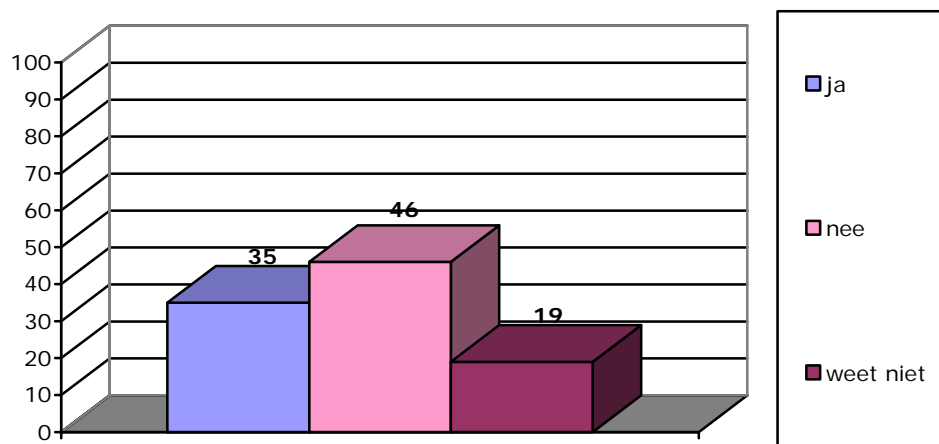
Een relatief groot deel van de responderende mbo-leerlingen (44%) geeft aan dat ze in het eerste jaar van hun beroepsopleiding niet genoeg informatie hebben gekregen over de verschillende beroepen waarvoor ze in hun opleiding kunnen leren.

Figuur 9: Heb je dit schooljaar behoefte gehad om nog meer te weten te komen van de verschillende richtingen waarvoor je binnen je opleiding kunt kiezen?

Daarbij komt dat van de leerlingen die aangeven behoefte te hebben gehad aan extra informatie over hun mogelijkheden met de opleiding, bijna de helft aangeeft deze extra informatie en begeleiding niet te hebben gekregen. Voor 46% van de mbo-leerlingen was de verstrekte informatie en begeleiding onvoldoende!

Figuur 10: Hebben de leerlingen met behoefte aan extra informatie, daarvoor voldoende informatie en begeleiding gekregen?

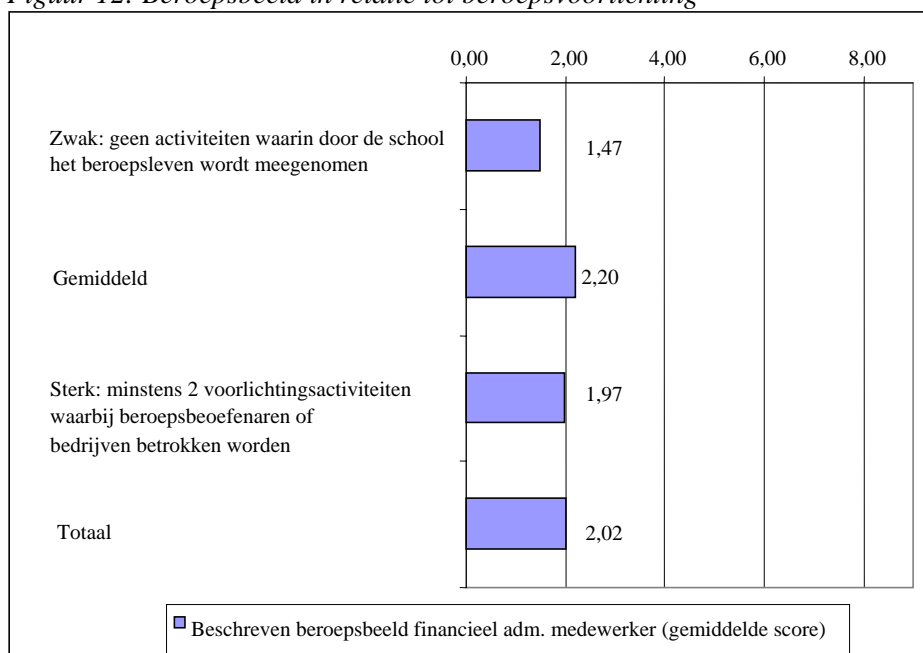

5.7 SCHOOLKENMERKEN

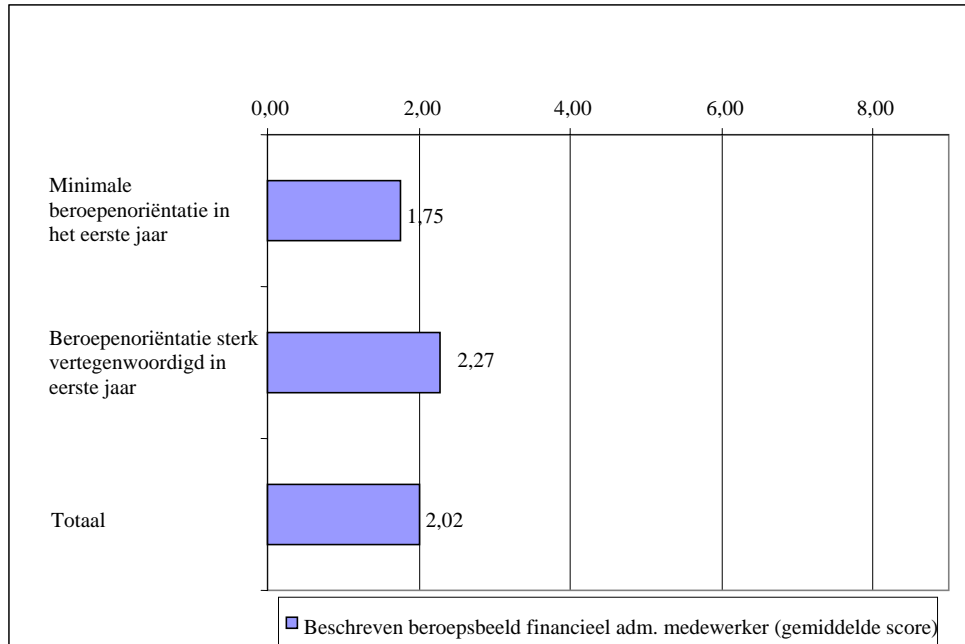
Wat betreft de invloed van schoolkenmerken op beroepsbeelden van mbo-leerlingen, is een belangrijke bevinding dat aandacht en ruimte voor de beroepspraktijk het beroepsbeeld van de leerlingen significant verbeteren. Leerlingen van ROC's waar de voorlichting slechts in geringe mate gericht is op de toekomstige beroepen, waar de beroepsoriëntatie geen duidelijke plaats heeft in het opleidingsprogramma en waar de confrontatie met de beroepspraktijk zwak is, scoren lager bij het beroepsbeeld van de financieel administratief medewerker.

Onderstaande figuren illustreren dat leerlingen van scholen waar de beroepspraktijk marginaal aan bod komt, een slechter beroepsbeeld hebben dan leerlingen van scholen waar meer aandacht is voor deze praktijk.

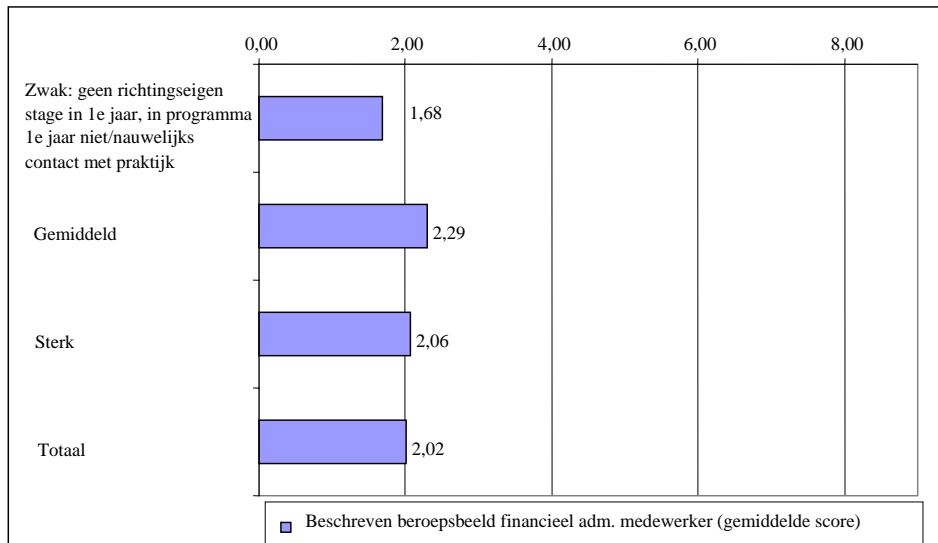
Figuur 12: Beroepsbeeld in relatie tot beroepsvoorlichting

Figuur 13: Beroepsbeeld in relatie tot beroepsoriëntatie

Figuur 14: Beroepsbeeld in relatie tot confrontatie met de beroepspraktijk

6 Aanbevelingen

1. Benut internetkanaal

Attendeer leerlingen die voor de keuze van een vervolgopleiding en beroep staan, op het bestaan van de website www.mbowijzer.nl. Dit is een belangrijke bron van informatie over de ECABO-beroepen, en internet is een veelgebruikte bron van informatie onder leerlingen. Decanen en docenten op de scholen voor voortgezet onderwijs kunnen de leerlingen wijzen op het bestaan van de website, bijvoorbeeld door het uitdelen van flyers. Daarnaast valt het te overwegen om www.mbowijzer.nl te koppelen aan de website www.ecabo.nl, omdat deze site wel veel bekendheid geniet.

2. Gebruik ECABO-materialen

Bij de vmbo-scholen is het belangrijk dat docenten en decanen voldoende gebruik maken van informatiemateriaal over ECABO-beroepen, aangezien dit de kennis van leerlingen over ECABO-beroepen significant verbetert.

3. Richt voorlichting op keuzemotieven

ECABO-leerlingen kiezen met name voor salaris, baankansen en carrièremogelijkheden. Focus in de voorlichting waar mogelijk en realistisch (!) op deze aspecten. Het zou geïnteresseerden over de streep kunnen trekken.

4. Stimuleer aandacht en ruimte voor beroepspraktijk

In de opleidingsprogramma's van de ECABO-opleidingen is het van belang om voldoende aandacht en ruimte te geven aan de beroepspraktijk, aangezien dit het beroepsbeeld van de leerlingen significant verbetert. Hiermee wordt ook het risico verkleind dat leerlingen later de verkeerde keuzes maken.

5. Extra voorlichting voor basisberoepsgerichte leerweg en twijfelaars

Stimuleer extra voorlichting aan leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg en aan leerlingen die nog geen beeld of idee hebben van wat zij later willen worden. Bij deze groepen zijn de beroepsbeelden relatief slecht, wat de keuze voor een vervolgopleiding bemoeilijkt. Een tweede argument voor extra voorlichting is dat leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg wel aangeven veel ECABO-beroepen leuk te vinden. Om te voorkomen dat zij op grond van een verkeerd beeld van opleiding en beroep een ECABO-opleiding gaan doen, is extra voorlichting essentieel. Dit met name om uitval te voorkomen.